

Kirjoittaja on kuopiolainen terveystieteiden maisteri Kyösti Miettinen, joka toimi Kuopiossa urheiluohjaajana 1965-1978 ja kaupungin liikuntatoimenjohtajana 1978-1997.

Liikunta

Hiihdon, yhdistetyn ja mäenlaskun historiaa Kuopiossa

Hiihtourheilua Kuopionlahdella ja Kotkankalliolla 1800-luvun lopulla

Hiihdolla ja mäenlaskulla on Pohjois-Savossa ikivanhat perinteet. Savolaisilla on ollut omalaatuinen suksimallinsakin, vaikka myöhemmin hiihtourheilun kehittyessä se sai väistyä etenkin kajaanilaisen ja Haapaveden mallin tieltä, samoin kuin vanhanaikainen yhdellä sauvalla hiihtokin.

Kuopiolainen hiihtourheilun historioitsija Toivo Okkola kertoo Pohjois-Savon urheiluelämää vuoteen 1906 -kirjassa, että Kotkankalliolla järjestettiin *10.4.1881* Kuopion VPK:n kilpahiihtäjäiset. "Etevimille suksen sujauttelijoille jaettiin pienempiä palkintoja" (Savo-lehti). Kaksi vuotta myöhemmin, vuonna *1883*, Kuopion Pataljoonan hiihtokilpailuissa kilparata oli Rönönsaaren ja Vasikkasaaren välisellä jäällä. Mainittakoon, että Suomen ensimmäiset hiihtokilpailut järjestettiin Tyrnävällä - Pohjois-Pohjanmaalla vuonna *1879*. Kuopiossa tiedetään kuitenkin järjestetyn koululaishiihtoja jo talvella *1864*.

Mäenlaskua 1880

Kaikkialla Pohjois-Savossa on harrastettu kansanomaista mäenlaskua ainakin 1800-luvun lopulta. Kuopion ensimmäiset kelkkamäet syntyivät tuon vuosisadan lopussa. Kuopion Luistinseura laittoi vuonna *1887* luistinradan viereen "kahden puolen viitoitetun iljanteisen kujan". Tästä saattoivat halukkaat laskea mäkeä 25 pennin maksusta päivältä. Mäki oli käytössä myös seuraavana vuonna. Saman vuoden lopulla Puijo-yhdistys teki kelkkaretken Kotkankalliolle, - oli siirrytty luonnonmäkiin.

Vuoden *1879* lehtitiedon mukaan toista sataa suksimiestä oli kokoontunut, - suurimmaksi osaksi VPK:n nuoria miehiä, Kuopionlahdelle kilpailemaan tasapainon säilyttämisessä. "*Savoilla sidotussa rivissä marssi seura, marssia laulaen, raittiissa ilmassa pitkin jäätä kukkulalle, kimmahdellen sieltä aina nuolen nopeudella jääkentälle*". Keväällä *1886* oli kunnostettu mäki Aarnenkalliolta Kuopionlahdelle. Mäki oli 100 kyynärää pitkä, 40 kyynärää leveä. Hyppyri oli 2 kyynärää korkea (kyynärä 60 cm). Sarjoja oli 2 - yli ja alle 15-vuotiaat. Kilpailuissa hypättiin 4 kertaa. Ensimmäisen kilpailun voittaja oli kukapas muu kuin eräs tarkka-ampuja Miettinen, joka sai 10 markan palkinnon. Kuopion erikoisuus oli se, että vauhti otettiin rinteestä, mutta runsaan metrin korkuinen hyppyri sijaitsi tasaisella maalla. Seuraavana talvena, *1880* hiihtojen yhteydessä oli Kotkankallion mäkikilpailuissa 68 hypääjää. Melko pian kuopiolaiset nuorukaiset ottivat mäenlaskun talviseksi suosikkilajikseen.

Mäkihyppyjä luonnonmäistä 1900

Kuopion ensimmäisen kilpailun hyppyjen pituuksista ei ole tietoa, mutta 1889 pisimmät hyppy kantoivat 7 metriä ja vuonna 1897 jo 10 metriä. Innokkaimmat pojat alkoivat rakentaa norjalaiseen tapaan hyppyreitä rinteisiin. Vuonna 1901 rakentui hyppyri Huuhanmäelle – ja hyppyt pitenevät, koska hyppyrikin oli rinteessä! Vuonna 1902 Yrjö Hyvärinen voitti kilpailut ja hyppäsi 13,5 metriä. Vuosisadan (1900) alkupuolella mäki- ja kilpailuja järjestettiin Inkilänmäellä, Huuhanmäellä, Myllymäellä ja Aarnenkalliolla. Hiihtokilpailut olivat yleensä satamassa, Kuopionlahdella, Pappilanlammelle tai Valkeisenlammella. Puijota ei tuon aikaisista kukaan edes ajatellut hiihtokilpailujen pitopaikaksi!

Ensimmäiset suurhiihdot 1887 ja Kuopion Hiihtoseura

Kuopion ensimmäiset suurhiihdot pidettiin *12.3.1887*. Reitti kulki Näytelmähuoneelta (Väinölänniemi) jätse Itkonniemen ja Kelloniemen kautta maisteri Granitin kesähuvilalle. Sieltä maitse Pappilanmäen ja Lääninvankilan ohi Kelloniemeen ja sieltä jätse lähtöpaikkaan. Matkaa kertyi osin mäkestä – osaksi tasaista maisemaa 18 virstaa, noin 19 kilometriä. Järjestäjänä oli Kuopion Hiihtoseura (KHS).

KHS järjesti vuodesta *1894* lähtien talvisin hiihtoretkeä lähes joka viikonloppu. Ohjelmassa oli laturetkiä Maaningalle (100 km) ja Karttulaan, kuutamohiihtoa sekä myös mäenlaskua suksin ja kelkoin. KHS oli suomalaisen kansanhiihtoharrastuksen alkuunpanija ja seura jää siinä mielessä ikuisesti Suomen hiihdon historiaan (Antti O.Arponen kirjassaan Puijon mäestä maailmalle 1990). Kuopion Hiihtoseura oli maamme toiseksi vanhin hiihtourheilun erikoisseura.

Ensimmäinen Puijon hiihto 1916 ja Kuopion Reipas

Vuoteen *1915* Suomessa hiihdettiin kilpaa lähes pelkästään tasamaalla. Ruotsissa ja Norjassa kilpailut käytiin kuitenkin maastossa – jopa vuoristossa. Lauri "Tahko" Pihkalan toimesta ja innoittamana Kuopion Reipas sai järjestettäväkseen viiden peninkulman hiihdot. 17 kilometrin rata kierrettiin kolmesti. Lähtö oli Raviradalla nykyisen Keskuskentän paikkeilta. Se kulki koko ajan maastossa pääosin metsässä Saarijärvellä, Puijolla ja Niuvanniemessä. Rata oli vaikea, Puijon kelkkamäen rinne nousi kaikkiin kuusi kertaa ylös! Vain yhdeksän miestä uskaltanut mukaan. Voiton vei 20-vuotias Haapaveden Tapani Niku. Tästä 50 kilometrin Holmenkollenin karsintakilpailusta katsotaan Puijon talvikisojen historia alkaneeksi.

Talven *1919* kilpailuissa oli mukana 213 hiihtäjää ja 100 kelkkailijaa. Ohjelmassa oli lauantaina miesten 30 km, nuorten 10 km, ikämiesten 10 km, koululaisten 3 km, sotilaiden 10 km ja naisten 2 km:n nopeushiihto, joka oli Kuopion kisojen erikoisuus. Sunnuntaina ohjelmassa olivat miesten 50 km (Puijon hiihto) naisten 5 km, sotilaiden 10x5 km:n viesti, suojeluskuntien 10x5 km:n viesti ja kelkkailukilpailut Puijon kelkkaradalla. Pääkilpailun 50 kilometrin voittaja oli 1910-luvun paras suomalaishiihtäjä Matti Koskenkorva Haapavedeltä – silloin 38-vuotias veteraanihiihtäjä. Voittaja kommentoi, että hän ei koskaan hiihtänyt näin vaikeaa rataa. Östersundin rata Ruotsissa oli paljon helpompi, Holmenkollen Norjassa melkein yhtä paha kuin Puijo. Norjan nousut eivät ole niin pitkiä ja jyrkkiä kuin Puijolla, mutta alamäet ovat täynnä jyrkkiä käännteitä. Puijolla taas alamäet ovat kutakuinkin suorat.

Peipposen mäki ja Kuopion Urheilu-Veikot 1911

Ensimmäinen kunnan hyppymäki rakennettiin Puijon itärinteelle Puijon Peipposelle, silloisen sikalan läheisyyteen, noin 350 metriä nykyisestä Vianorista kaupunkiin päin. Siellä pidettiin 19.2.1911 kilpailut, joissa pisimmissä hyppyissä liideltiin noin 20 metriä. Mäkiennätys - 22 metriä hyppääjänä Aaro Kitunen. Vuosi oli 1915 ja kilpailuissa kerrotaan olleen 800 katsojaa. Maaliskuussa 1927 tässä mäessä pisin hyppy kantoi 29 metriä. Tämä kilpailu hypättiin mäessä, joka niin ikään sijaitsi Peipposen rinteellä noin 200 metrin päässä nykyisestä Vianorista. Talvella 1926 nuorukaiset itse rakensivat talkoilla mäkeen vauhtitornin ja kunnollisen lankkuhyppyin. Yhdistetyn SM-kilpailuissa talvella 1927 voittaja oli Toivo Järvinen LHS ennen järjestävän seuran KUV:n Martti Uosikkista. Lahtelaiset Paavo Nuotio ja suksitehtailija Esko Järvinen olivat seuraavina.

Suosittuja "tussareita tai nysämäkiä" olivat *Tikkula* (hautausmaalta linja-autoasemalle) *Lehmänkallio* (Sunnen-terveystalo) *Patakukkula* (Inkilänmäeltä Pappilanlammelle) ja *Rajala* (pieni Sammakkolampi), joista jo hypättiin peräti 25 metriä.

Puijon hiihtostadionin rakentaminen vuosina 1925 - 2002 (pdf 5,9 kt)

LÄHTEET:

Antti O.Arponen,1990: Puijon mäestä maailmalle, Suomen Graafiset Palvelut Oy Ltd, Kuopio.

Antti O.Arponen, Mikka Parviainen, 1985: Pohjois-Savon urheilua 80-vuotta, ISBN 951-9274-13-8.

Asser Markkanen, 1962: 40-vuotta kunnallista urheilutoimintaa Kuopiossa 1921-1960, Savon Sanomain Kirjapaino, Kuopio.

Asser Markkanen, Kyösti Miettinen leikekirjat, 1957-2004, Kuopio.

Kuopion Kulttuurihistoriallinen museo, kuva-arkisto.

Savon Sanomat, kuva-arkisto.

Tasamaahiihtäjiä vuodelta 1912. Kolmas vasemmalta Tapani Niku. Kuva Victor Barsokevitsch.

Puijon Peipposenmäki 1911. Hyyt noin 20 m. Kuva Victor Barsokevitsch.

Puijon Peipposenmäki 1923. Ilmassa Martti Uosikkinen, hyyppä ihailee Eelis Uosikkinen. Kuva Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

1920-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1920-luku ja Puijon mäki

1920 - luvun puolivälissä alkoi Kuopiossa julkisuuden palstoilla useaan otteeseen esiintyä vaatimuksia uuden suksimäen tarpeellisuudesta. Kuopio oli saanut v. 1921 toukokuussa oman erillisen urheilulautakunnan, oli odotettavissa myös työn tuloksia hyyppymäen rakentamisessa. Mutta asian pitkittyessä tarttui paikallinen urheiluväki omatoimisesti viemään asiaa eteenpäin. Talvella 1923 SVUL:n hiihtojaoston ohjaaja Armas Palmroos kiersi maata edistämässä mäkiurheilua. Kuopiossa hän valitsi mäelle uuden paikan näkötornin läheisyydestä.

Kuopion Urheilu-Veikot (KUV) oli teettänyt omiin laskuihinsa hyppymäen piirustukset ja kustannusarvion mäen rakentamisesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tarjouksen ja uusi Puijon suksimäki valmistui v 1929 Puijon laelle. Uuden mäen vihkiäiskilpailut järjesti KUV tammikuun 27 päivänä. Avaushypyn teki 16-vuotias Väinö Tiihonen. Mäestä hypättiin 36,5 – 45 metrin hyppyjä. Tunnetuimpia tuon ajan mäkimiehistä olivat mainittu Väinö Tiihonen "Puijon peipponen", Eelis ja Martti "Make" Uosikkinen, Paavo Nuotio Lahden Hiihtoseura ja Veikko Iivanainen Puijon Hiihtäjät. Vanhaa "pikkumäkeä" kunnostettiin aina vuoteen 1955 asti, mutta sen jälkeen se purettiin "hengenvaarallisena" harjoituspaikkana.

Kelkkailu ja Kuopion Matkailijayhdistys 1913

24-metrinen graniittijalkainen Puijon torni rakennettiin 1907. Samaan aikaan valmistui taukotuvaksi matkailijoiden ja retkeilijöiden käyttöön Puijon Pirtti - nykyisin Puijon Maja. Suomen ensimmäinen kelkkamäki avattiin Puijolla 1913. Kuopion Matkailijayhdistys ylläpiti Puijon tornia, matkailumajaa ja myös kelkkamäkeä. Mäessä oli pituutta 1600 metriä ja putousta yli 100 metriä. Rata noudatti ns. "vanhan tien" reittiä, mikä kulkee mutkitellen mäen päälle saakka. Mäkeen muodostui kolme huomattavaa mutkaa: Ylimpänä "Iso käyrä", sitten tuli "Kuoleman kurva" ja viimeisenä "Ala-käyrä". Kuoleman kurvan nimi johtui mutkan yleisen vaarallisuuden lisäksi siitä, että siinä tapahtui helmikuun 8 päivänä 1920 kuolemaan johtanut onnettomuus. Laskijan kelkka pääsi ryöstäytymään korkeasta vallista huolimatta ja ohjaaja syöksyi päin puuta.

Kelkkamäessä tehtiin vuosittain parannuksia. Reitille laitettiin mm valot ja reittiä muutettiin siten, että kulki uuden tie sivua pitkin. Parannukset olivat kuitenkin vieneet yhdistyksen varoja niin paljon, että mäen vähäiseen käyttöön nähden yhdistykselle kelkkamäki tuotti tappiota ja lopullinen päätös kelkkailulle Puijolla tuli silloin, kun kaupunki lopetti yhdistykselle avustuksen antamisen. Vanha kelkkaränni on vieläkin havaittavissa Puijon rinteessä ja ohjattava kelkka mm. Puijon Majalla ja Itä-Suomen urheilumuseon tiloissa Nilsiässä.

Puijon ensimmäinen hyppymäki. Eelis Uosikkinen hyppää 16.3.1929. Hypyn pituus 40 m.

Kuva Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Kolme miestä kelkkailee Puijon kelkkamäessä 1915. Kuva Victor Barsokevitsch.

1930-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1930-luvun huomattavimmat kuopiolaisurheilijat

- Martti "Make" Uosikkinen (1909–1940) oli 1930-luvun suurimpia suomalaisia urheilijoita. Make oli Puijolla nopein 1936 sekä pujottelussa että syöksylaskussa (maamme ensimmäinen syöksykiilpailu). Seuraavana kesänä hän kuului Berliinin olympiakisojen joukkuevoimistelun Suomen joukkueeseen - sijoitus pronssia ja voimistelun 12-ottelussa hän oli viides. Make oli aloittanut mäkihyppääjänä Puijon kisoissa jo 19-vuotiaana 1929, sijoitus neljäs. Tämä Sortavalan seminaarista valmistunut voimistelunopettaja kirjoitti pujottelun valmennusoppaan "Mutkamäenlasku Suomessa" haettuaan ensin mutkamäenlaskun oppia Norjasta.
Maken elämä päättyi sankarikuolemaan talvisodassa 30-vuotiaana luutnanttina Kollaalla 1940 - neljä päivää ennen aselepoa. Elämäään jäivät luutnantin viimeiset sanansa miehilleen - Muistakaa, että Kollaa kestää...
- Eelis Uosikkinen voitti Suomen mestaruuden mäessä ja yhdistetyssä 1930 sekä yhdistetyn uudelleen 1931. Hän harrasti myös pujottelua ja syöksylaskua. Eelis oli Suomen ensimmäisissä pujottelukilpailuissa Puijolla 1934 toinen – paras suomalainen ja syöksylaskun ensimmäisissä SM-kilpailuissa Puijolla 1937 seitsemäs. Yhdessä Väinö Tiihosen kanssa he hyppäsivät 1930 Puijolla siihen asti Suomen pisimmän hypyn 45 metriä.
- Eerikki (Erkki) Ultimus Penttilä (1905–2004) voitti 22-vuotiaana v 1928 Salpausselän 10:n sekä 50 km:n kilpailut. Asui Kanadassa 1928 – 1933. Palattuaan Suomeen aloitti tarmokkaan työn alppihiihdon pioneerinä Suomessa. Ensimmäisissä alppihiihdon SM-kilpailuissa voitti kaikki kolme lajia – pujottelun, syöksyn ja alppiyhdistetyn. Penttilä on ainoa hiihtäjä, joka on voittanut Salpausselän kisoissa sekä maastohiihdon että alppihiihtokilpailun.
- Väinö Tiihonen (1912–1957) legendaarinen Puijon Peipponen edusti Suomea olympiakisoissa Garmisch Partenkirchenissa 1936 ja Lahden MM-hiihdoissa 1938. Puijon ensimmäisen mäki-kiilpailun avaushypyn teki 27. tammikuuta 1929 16-vuotias Väinö Tiihonen ja oli samalla yleisen sarjan kilpailujen nuorin voittaja.

Kyösti Miettinen

Puijon kisoissa 20. maaliskuuta 1949 avaushypyn hyppäsi sama mies, joka oli 20 vuotta aikaisemmin avannut Puijon ensimmäisen hyppyrimäen. Puijon Peipposen kunniataulu Puijolta on mahtava Puijon kansainvälisten kilpailujen voitot vuosina 1931, 1932, 1936 ja 1938.

- Veikko Iivanainen (1915–1949) oli 18-vuotiaana mäen ja yhdistetyn voittaja poikien talvipäivillä 1931. Oli kahdesti Suomen mestari mäkihypyssä vuosina 1933 ja 1937 ja Salpausselän voittaja. Puijolla mäki voitot tulivat vuosina 1933, 1934, 1935 ja 1939.
- Eino Kuvaja (1906–1975) voitti Puijon kisojen ensimmäisen yhdistetyn kilpailun 1929. Hän oli sotilaspartiohiihtäjänä kaksi kertaa olympiakisoissa – hopeaa Sankt Moritzissa 1928 ja Garmisch Partenkirchenissa 1936. Järjestöjohtajana everstiluutnantti Kuvaja oli mm. PH:n ja sittemmin Puijon Hiihtoseuran puheenjohtajana 1956–1965 sekä piirin hiihtojaoston puheenjohtajana 1938–1939, 1954–1961, 1953 ja 1962.

Kilpahiihtäjä Puijon maastossa v. 1931.
Kuva Tuttu Jänis.

Mäkikisat Puijon ensimmäisessä mäessä v. 1931. Väinö Tiihonen hyppää. Kuva Tuttu Jänis.

8

Kyösti Miettinen

Veikko Iivanainen hyppää samassa kilpailussa v. 1931. Kuva Tuttu Jänis.

1940-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1940-luku, sotavuosista rauhan aikaan

Sotavuosien aikaan ei voitu ajatellakaan uuden hyppymäen tai minkään muun urheilupaikan rakentamista. Toki kilpailuja järjestettiin esimerkiksi välirauhan aikana. Mutta kun oli päästy rauhan oloihin, alkoivat mäkimiehet voimakkaasti elää suurmäen toivossa. Tällaista oli väläytetty vuoden 1940 Olympialaisten isännöityä haettaessa v. 1937. Lisäksi kaupunkiin oli perustettu liikuntaneuvojan virka, johon tehtävään oli valittu intohimoinen hiihtomies, voimistelunopettaja Tauno Juurtola.

Tuohon aikaan Valtion Urheilulautakunta myönsi varoja vain urheiluseuroille. Niinpä mäkitoimikunta jätti avustushakemuksen teon hiihtoa harrastaville seuroille. Mäen kustannusarvio oli *12 miljoonaa markkaa*. Tämän lisäksi oli mm. maan lunastuskustannuksia, tonttien korvauksia ja kaupunki - Julkulan tien siirto. Rakennustoimikunnassa oli kaupungin edustajien lisäksi edustus Kuopion Poliisi-Urheilijoista, Puijon Hiihtäjistä, Kuopion Kisa Veikoista ja Kuopion Riennosta.

Uuden mäen vihkiäiskilpailut pidettiin yhteistyössä Puijon Talvikisojen kanssa 19.–20.3.1949. Mäki maksoi silloista rahaa noin 20 miljoonaa markkaa. Puijon suurmäen avaushypyn suoritti Väinö Tiihonen "Puijon peipponen". Sama mies hyppäsi avaushypyn Puijon ensimmäisessä mäessä 20 vuotta aikaisemmin. Itse kilpailussa Matti Pietikäinen teki Suomen mäkiennätykseksi 86 metriä.

Pietikäisen kolmen veljeksien saavutussarja mäkihypyssä oli vuosina 1941 – 1954 nautittavaa:

- maailmanmestaruus
- Salpausselän voitto
- viisi Suomen mestaruutta
- viisi voittoa Puijolla
- kolme voittoa Ounasvaaralla.

Veljeksistä vanhin Lauri voitti Suomen mestaruudet 1941 ja 1942. Aatto "Kiplo" oli mestari 1945 ja 1952. Nuorimman Matin vuoro oli voittaa Suomen mestaruus 1948 ja Puijon mäen vihkiäiskilpailu 1949. Matti oli mukana jo 9-vuotiaana hyppäämässä Puijon vanhasta mäestä. Matin uran huippuhetkiä oli kahdeksan kilpailun kiertue Yhdysvalloissa. Hän oli seitsemässä kilpailussa 3 parhaan joukossa. Teki mm. siihen asti pisimmän hypyn maailmassa 88 metriä. Matti Pietikäinen hyppäsi Sankt Moritzin Olympiakisoissa 1948 neljänneksi ja oli ensimmäinen suomalainen mäkihypyn maailmanmestari vuonna 1954. Falunin sankari, kuopiolainen peltiseppä oli uhkarohkea mutta taitava mäkimies.

Alppihiihdon isä Erkki Penttilä vauhdissa Puijon rinteessä v. 1941. Kuva Kuvaamo Iris.

Lauri Pietikäinen voitti SM-kisat vuosina 1941 ja 1942.

Kuva Pietikäisten sukuseura.

1950-luku

HIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1950-luku ja Puijon mäkimiehet

1950 – luvulla Puijo oli kovassa maineessa. Olavi Kuronen tuli kansalliseen tietoisuuteen vuonna 1946 ja hyppäsi Puijon mäessä vuonna 1951 yli 90 metriä. Tästä hypystä tuli pitkä-aikainen Puijon talvikisojen kisatunnus. Kuronen oli jo 1950 yhdessä Pietikäisen veljesten kanssa SM-kilpailuissa: Olavi K voitti, Aatto ja Matti seuraavina. Samana talvena Kuronen voitti Yhdysvaltojen mestaruuden Minnesotan osavaltiossa. Sveitsin mäkiiviikolla 1951 Matti voitti mäkiiviikon – Kuronen oli neljäs. Suomen mestaruuskilpailuissa 5. – 7.1954 Kuopiossa ratkaistiin paikat Falunin MM-kilpailuihin. Olavi Kuronen oli mäessä toinen Antti Hyvärisen jälkeen ja pääsi kisoihin. Falunin sankariksi nousi kuitenkin saman mäkiuseuran edustaja Matti Pietikäinen. Kuronen oli kilpailun kolmastoista. Rakennusmestari Kuronen oli aktiivinen järjestömiehenä – Puijon Mäkiuseuran ja sittemmin Puijon Hiihtoseuran mäkiijaoston puheenjohtaja.

Puijon Hiihtoseura perustettiin 2. joulukuuta 1954 jatkamaan Puijon Hiihtäjien (PH) ja Puijon Mäkiseurun (PMS) työtä. Puheenjohtajaksi valittiin sotilaspartiohiihtäjänä kaksi kertaa olympiakisoissa ollut Eino Kuvaja.

Matti Pietikäinen lopetti maailmanmestarina. Hän ei enää seuraavana talvena lähtenyt mäkeen. Puijon Hiihtoseuralla oli kuitenkin perintöprinssi, joka jatkoi Pietikäisen veljesten ja Kurosen linjaa maailman parhaiden joukossa. Talvella 1955 Saksan - Itävallan mäkiweekin voittajaksi nousi Puijon Hemmo Silvennoinen. Silvennoinen saavutti mäkiweekin voiton lisäksi toisenkin kansainvälisen menestyksen: hän voitti Oberstdorfin lentomäkiweekin. Cortinan olympialaisissa 1956 Silvennoinen oli mäen kymmenes.

Olavi Kurosen sijoitukset Puijolla:

Hemmo Silvennoisen sijoitukset Puijolla:

-1946 kolmas
-1948 kolmas
-1949 toinen
-1950 voittaja
-1951 voittaja
-1952 toinen
-1956 voittaja

-1956 voittaja
-1961 kolmas
-1962 kolmas

Puijon hiihtohissi rakennettiin 1956 vajaat 100 metriä Suurmäestä kaupunkiin päin ja seuraavana vuonna hissinviereen P 50 metrin mäki. Seuraavana vuonna valmistui uusi tuomaritorni Puijolle ja 1958 P 30 metrin Telkkisten mäki. Tämän vuosikymmenen viimeisenä vuonna valmistui mäki Huuhanmäelle – oli palattu vuoden 1901 jäljille, mutta mäessä oli nyt vauhtitorni ja alastulorinne.

Puijon Urheilukeskus syntyy

Uuden hyppymäen valmistuttua Puijon hiihtokeskus muodostui valtakunnallisesti tärkeäksi urheiluyhdistykseksi:

- Kuopiolaisia urheiluvaikuttajia oli noussut valtakunnallisiin luottamustehtäviin. Suomen Olympiayhdistykseen valittiin Veikko Nylund, Puijon Hiihtäjien ensimmäinen puheenjohtaja, joka oli ollut koko ikänsä mukana urheilutoiminnassa. Suomen Hiihtoliiton johtokunnan jäsenenä mm. Erkki Penttilä, Eino Kuvaja, Tauno Juurtola ja Tor Sjöstedt olivat saaneet kuopiolaisten äänen kuuluviin vuodesta 1936 lähtien. Nämä ja monet muut hiihtovaikuttajat istuivat myös SVUL:n Pohjois-Savon piirin jaostoissa tai johtokunnissa ja kaupungin urheilulautakunnassa, jota kautta saatiin vaikutusta hiihtoasioiden eteenpäin viemiseksi.
- 1940 Kuopio haki Olympiakisojen kisaisännyyttä yhdessä Hiihtoliiton ja Puijon Hiihtoseuran kanssa. Puijon 50 km 1946 oli ehkä kovin kilpailutapahtuma Puijon historiassa: Tapahtumaa seurasi 14.000 katsojaa hiihtoalueella ja osin maastossa. Kilvan voittaja oli Matti Lähde (KPU) sitten tulivat Nils "Mora-Nisse" Karlson Ruotsin hiihtokuningas, Benjamin Vanninen, Tauno Kirves, Anders Törnqvist Ruotsi, Pekka Vanninen, August Kiuru ja Jussi Kurikkala - kaikki olympiamitalisteja tai maailmanmestareita. Urheilu oli yksi yhdistävä tekijä ja kansa halusi vastapainoa ankeille oloille ja sai kaipaamaansa viihdettä. Mäessä Kouvolan Lasse Johansson kukisti Puijon omat pojat ja muutkin kansainväliset

tähdet.

- Kisatunnelma syntyi siitä, että yleisö meni kävellen tai hiihtäen keskikaupungilta tai maakunnasta mäelle tai kilpailupaikalle. 1952 Puijon kisojen viikonloppuna junat toivat vaunulasteittain yleisöä etelästä ja pohjoisesta Kuopioon. Kaupungin hotellit oli varattu viimeistä sijaa myöten Puijon kisoja varten jo edellisenä kesänä. Innostusta pitivät yllä oman maakunnan miehet ja naiset, jotka vuodesta toiseen niin ladulla kuin mäessä löivät muun suomen ja muun maailman mestarit.
- Vuoden 1951 kisan kruunasi mäkikilpailu. Hiihtoliiton entinen puheenjohtaja totesi: "Paras mäkikilpailu, minkä olen koskaan nähnyt". Tauno Luiro - ME-mies (139m) - ponnisti Puijolla 95,5 metriä, tosin vain harjoituksissa.

Puijon loistoaikoina: 1949 mäen vihkiäiskilpailuissa myytiin 25.000 lippua, 1955 noin 30.000 katsojaa ja 14 ulkomaista osanottajaa, 1957 sunnuntain mäkikilpailua seurasi 30.000 katsojaa, 1959 myytiin olympiakatsastuksiin 40.000 kisalippua. Puijon talvikisojen kaikkien aikojen yleisöennätys oli vuonna 1960: Kahtena kisapäivänä myytiin 50.000 kisalippua. Kilpailijoita oli 449 ja ohjelmassa mm. 20 km:n ampumahiihto.

Puijo ja Kuopio olivat olleet SM-hiihtojen isäntänä 1917, 1921, 1925, 1933, 1948, 1954, ja 1958

UKK oli vieraana Puijolla 1957, 1967, 1975 ja 1978.

Vuonna 1957 laajennettiin pujottelurinnettä kilpailusääntöjä vastaavaan kuntoon. Alueelta kaadettiin mm. 120 puuta pujottelurinteen laajentamiseksi. Aivan vuosikymmenen lopulla suoritettiin suurmäen katsomon laajennustyöt niin, että noin 20.000 katsojalla saatiin esteetön näkyväisyys hyppyrimäkeen.

Liki 70 vuoden aikana Kuopionlahdelta (1879), Kotkankalliolta (1881) ja Huuhanmäeltä (1901) alkanut hiihto- ja mäkikilpailujen järjestäminen oli siirtynyt Raviradan (1915), Pappilanpellon (1935) ja Peipposen rinteen (1911) kautta Puijon mäelle ja monttuun. Oli syntynyt käsitteet Puijon kansainväliset talvikisat ja Puijon Hiihtokeskus.

1950-luvun kovat hiihtonimet Puijolla

- Veikko Räsänen "Räsä-Ukko", kaksi kertaa Olympialaisissa ja MM-kisoissa, SM-kultaa 1954, moninkertainen Puijon sankari. 1951 15 km:n toinen, 1952 voittaja, 1953 15 km:n toinen, 1956 15 km:n voittaja 1959 15 km:n toinen ja 1960 50 km:n toinen
- Arto Tiainen "Tintti", Olympiahopeaa viestissä ja pronssia 50 km:llä 1964. Voitti SM-kultaa 15 km kerran 1958, 30 km:llä 1960, 1961 ja 1963. SM-kultaa 50 km:llä 1960, 1962, 1963 ja 1968. Holmenkollen - voitot 50 km:llä 1964 ja 1965, 9 voittoa Puijolla: 1957 50 km:llä voitto, 1960 voitot 15 km ja 50 km, 1961 50 km:n voittaja, toinen 15 km:llä, 1963 15 km:n voittaja 50 km:n kakkonen, 1964 15 km:n voittaja ja 1965 50 km:n toinen.

Kyösti Miettinen

- Viljo Pesonen Kiuruveden Jänne Olympiavedustaja 1952 Oslossa, 1948 15 km:n voittaja ja 1949 15 km:n kolmas.
- Pekka Kuvaja kahdesti Olympialaisissa, ensimmäinen ulkomainen Vasa-hiihdon voittaja, Puijolla 50 km:n voittaja 1950 ja 1951.
- Paavo Lonkila Kiuruveden Jänne, Olympiavoittaja Oslossa 1952, MM-hopeaa 1950, Puijolla 1949 ja 1950 15 km:n voittaja ja 1954 15 km:n toinen.
- Veikko Hakulinen, 2 kertaa maailmanmestari ja 3-kertainen olympiavoittaja, nelinkertainen Suomen Mestari ja Puijolla 1951 50 km:n kolmas, 1955 15 km:n voittaja.
- Viljo Vellonen Savonlinnan Jyry ja Hiihtoseura, MM-hopeaa 1950 ja SM-kulta 1949, talven 1955 "hiihtokuningas" Puijolla 1955 50 km:n kolmas.
- August Kiuru Olympia hopeaa 1948 ja 1956, MM-kultaa 1954, Suomen mestari 1946, 1948 ja 1950 Puijon 50 km:n voittaja 1956.
- Eero Kolehmainen, "Hämytsaaren isäntä", Anttolan Urheilijat, Olympiahopeaa 1952 Oslossa, MM-kisoissa kaksi kertaa, Puijolla 1954 50 km:n voittaja, 1957 50 km:n kolmas, 1958 50 km:n voittaja, 1960 50 km:n kolmas.
- Niilo Väisänen Suonenjoen Vasama 15 km:n voittaja 1957.

Aatto "Kiplo" Pietikäinen SM 1945 ja 1952. Kuva Pietikäisten sukuseura.

Matti Pietikäinen, Maailmanmestari, MM-hyppy 1954 Falun.

Kuva Pietikäisten sukuseura.

Puijon talvikisat 1963 maaliskuu. Kuva Eino Malm.

Puijon talvikisojen kisatunnus 1950 - 60 luvuilla. Olavi Kuronen hyppäsi mäkiennätykseksi 90 m.

Kuva Puijon Hiihtoseura.

Arto Tiainen, Puijon 50 km:n voittaja 1957. Kuva Eino Malm.

1960-luku

HIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1960-luku

1960-luvun alussa voitiin todeta, että Kuopion talviurheilu oli keskittynyt kaupungin liepeillä kohoavan Puijon ympärille, jossa sijaitsevat Suomen suurin hyppymäki, pienempi harjoitusmäki, pujottelurinne, hiihtohissi ja kuulu Antikkalan mäki. Puijon jokavuotiset talvikisat kuuluivat maamme tärkeimpiin hiihtotapahtumiin ja keräsivät aina suuren yleisöjoukon seuraamaan hiihto- ja mäkimiesten kamppailuja. Kaupungissa toimi 22 urheiluseuraa, jotka kaikki halusivat kernaasti esittää omia toivomuksiaan urheilupaikkojen kehittämiseksi ja uusien urheilupaikkojen rakentamiseksi.

Kaupungin liikuntaneuvojen virkaan 1953 valittu Asser Markkanen toteutti jo 1950-luvulla tehokasta valintamenetelmää urheilupaikkojen toteuttamisohjelmassa: käyttöön otettiin urheiluseurojen yhteiset neuvottelut. Urheilu- ja kulttuuritalohanke kävi kuumimmillaan 1956, koska sisäurheilutiloista oli huutava pula. 1962 urheiluväen pienoispäätös selvensi kaupunginarkkitehti Tapio Ritvasen johdolla 4-vuotissuunnitelmaa Puijonlaakson urheilukeskuksen rakentamiseksi. Sinne pitäisi saada kentät jalka- ja pesäpalloilijoille ja heittäjille sekä ulkoharjoituspaikka voimistelijoille. Hiihtostadionin läheisyyteen voitaisiin rakentaa myös urheilutalo.

1963 alkoi kansanurheilu nostaa päätään. *Hiihtolatu – kansanurheilun valtatie*, otsikoivat Savon Sanomat ja Savo-lehti. Tuohon aikaan oli kolme kansanhiihtolata: Ensimmäinen vei Puijon merkkikiveltä oli 10 km:n latu Valkeisen hiihtomajalle. Toinen latu kulki ohiajotien varresta (nykyinen Kuopio-hallin paikka) punaisen ladon luota 20 km Puijonsarven kautta Valkeisen hiihtomajalle. Kolmas reitti oli Rättimäen alikäytävän läheltä 15 km:n latu Neulaniemen vaihtelevaan maastoon ja Viinaniemen leirialueen kautta. Kansanhiihtolatu alettiin merkitä punaisin *Kansanhiihto*-kyltein maastoon ja taukopaikoille, aluksi Valkeisen hiihtomajalle. Sittemmin Tervaruokin

hiihtomajalle ja Keilankantaan ilmestyivät kansanhiihdon suorituskirjat. Innokkaimmat hiihtäjät suksivat talvisin 1000 kilometrin hiihtosuorituksia.

Eri yhteyksissä käydyissä neuvotteluissa todettiin 1963, että kaupungin tärkein seuraava urheilurakennus on uimahalli. Muun muassa 1966 kaupunginvaltuusto päätti 25 metrin uimahallin rakentamisesta. Kaupunginjohtaja Luukkosen voimakkaan painostuksen jälkeen uimahalli toteutettiin sitten 50-metrisenä, jota myöhemmin paljon kiiteltiin. Uimahalli avattiin 4.9.1969.

1964 urheilulautakunta esitti kaupunginhallitukselle Puijon ja Puijonlaakson urheilualueen suunnittelutoimikunnan perustamista. Vasta vuonna 1967 sellainen perustettiin, puheenjohtajaksi kutsuttiin kaupunginjohtaja Eino Luukkonen. Toimikuntaan oli valittu sen ajan arvovaltaista väkeä mm. apulaiskaupunginjohtaja, kaupunginarkkitehti, kaupungininsinööri ja urheilulautakunnan puheenjohtaja sekä edustus Puijon Hiihtoseurasta ja Kuopion Matkailijayhdistyksestä. 1969 suunnittelutoimikunta esitti jäähallin rakentamista Puijon hiihtostadionin välittömään läheisyyteen, joten se samalla voisi palvella mm. Puijon kisoja. Puijon kehittämiseksi oli järjestetty pohjoismainen arkkitehtikilpailu, jonka voitti helsinkiläinen arkkitehtitoimisto Gunnar Kolinen & Matti Rotko.

Puijota toki kohennettiin tälläkin vuosikymmenellä: 1963 suoritettiin pujottelurinteen parannus, 1964 Antikkala sai sompahissin, 1966 rakennettiin pujottelurinteen ja suurmäen valot ja 1967 hiihtostadionin huolto- ja saunarakennus, jota kutsuttiin nimellä "Okun fysiikaalinen hoitolaitos" rakentajansa Osmo Tolvasen mukaan.

1960-luvun kovia hiihtonimiä Puijolla

- Pavel Kolzin ensimmäinen ei – pohjoismainen olympiamitalisti. 1956 Olympialaisten 30 km:n pronssimies, viestikulta ja 15 km:n kolmas. 1958 Holmenkollenin 15 km:n ja 50 km:n voittaja. MM-kisoissa 1958 3 pronssia.
- Alevtina Kolzina – edellisen vaimo, olympiavoittaja 1956, 1964 ja 1968. 8-kertainen MM-mitalisti Alevtina voitti Puijolla 1966.
- Maria Gusakova olympialaisissa 1960 10 km:n voittaja, viestissä hopeaa. 1964 10 km:n kolmas. MM-kultaa viestissä 1962, 10 km:n hopeaa ja 5 km:n pronssi. Maria oli ensimmäinen neuvostoliittolainen voittaja Puijolla 1958.
- Harald Grønningen 1960 olympia- hopeaa, 1964 Olympialaisissa 15 ja 30 km:n hopeaa ja 1968 15 km:n kulta.
- Gjermund Eggen 1966 Oslon MM-kisojen 15 km:n ja 50 km:n voittaja, kolminkertainen maailmanmestari.
- Eero Mäntyranta oli mukana 4 kertaa olympialaisissa: kolme olympiakultaa 1960 ja 1964. Kaksi olympiahopeaa 1964 ja 1968. Kaksi olympiapronssia 1968 ja kaksi MM-kultaa 1962 ja 1966. SM-kisoissa 5 voittoa. Sai ainoan voittonsa Puijolla 1968.
- Osmo Karjalainen SM-kisojen 15 km:n voittaja 1969 ja 1971. 30 km:n voittaja 1971 ja 1972. Puijon kisojen 15 km:n voittaja 1966 ja 1970. Salpausselän,

Rukan, Holmenkollenin ja Ounasvaaran voittaja.

- Odd Martinsen olympiavoittaja 1968 viestissä ja 1968 olympiahopeaa 30 km:llä. Moninkertainen Puijon kävijä.
- Vjatseslav Vedenin 1968 30 km:n kulta. 1972 30 km:n ja viestin olympiakulta. MM-kultaa 1970 30 km:llä ja viestissä.
- Franco Nones 1966 ensimmäinen Keski-Eurooppalainen olympiavoittaja 1968 Olympialaisten 30 km:llä. Pronssia MM-viestissä 1966. Yllätti suomalaiset Puijolla 1965 ja uudelleen 1967.
- Galina Kulakova 1969 Puijon naisten 10 km:n voittaja – otti sittemmin 18 olympia- ja MM-mitalia hiihtourallaan.

1960-luvun mäkipotkat

- Pauli "Pali" Ukkonen piti 1960 – luvulla yllä kuopiolaisten mäenlaskumainetta. 1961 Holmenkollenin kuudes ja Salpausselän neljäs. 1964 Puijon neljäs, 1965 Puijon toinen. Ounasvaaran voittaja 1965.
- Juhani "Rönä" Ruotsalainen nousi 18-vuotiaana Sveitsin mäkiweekin voittajaksi 1967. 1964 SM-kilpailujen kolmas ja Salpausselän viides. Oli SM-kilpailuissa 1965 toinen ja Ounasvaaran voittaja. Grenoblen esiolympialaisissa Rönä oli neljäs ja samana vuonna Falunin viides. Omassa mäessä Puijolla Rönä oli 1967 viides, 1968 ja 1972 toinen.

Olympia- ja MM-tasoilla eivät kuopiolaiset mäkipotkat menestyneet.

Mäkileiriläisiä Puijon Majalla: Oikeasta reunasta alkaen Antti Hyvärinen, Aarne Hakkarainen, Pauli Ukkonen, Hemmo Silvennoinen ja Veikko Kankkonen sekä muita ajan kärkinimiä.

Kuva Eino Malm.

Pienoismalli Puijon alueesta, Pohjoismainen arkkitehtikilpailu 1967. Kuva Tere Tolvanen.

Eero Mäntyranta 1966 Puijolla. Kolme olympiakultaa. kaksi MM-kultaa, viisi SM-kultaa.

Kuva Savon Sanomat, kuva-arkisto.

1970-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1970-luku

Vuosikymmentä voidaan pitää kuntoliikunnan esiinmarssina. Ensimmäiset liikuntapoliittiset neuvottelupäivät pidettiin 1966 Helsingin Dipolissa. Siellä viitoitettiin kuntosuunnittelun käynnistyminen Suomessa. Kuopioon oli perustettu 1968 väliaikainen kuntoliikuntatoimikunta ja jo seuraavana vuonna toimikunta sai virallisen aseman kaupungin organisaatiossa. Toimikunnan puheenjohtajaksi nimettiin liikunnanopettaja Matti Karttunen ja sihteeriksi vuoden 1969 alusta kaupungin urheiluohjaajaksi valittu Kyösti Miettinen.

Miltei ensitöikseen uusi kuntoliikuntatoimikunta paneutui uusien ulkoilureittien saamiseen kaupunkiin. Katset kohdistuivat luonnollisesti Puijon alueeseen. Kuitenkin tarvittiin suunnitelma reittien rakentamiseksi. Nopeasti saatiin tilanne kartoitettua ja vuonna 1970 valmistui suunnitelma Kuopion ulkoilu- ja virkistysreiteiksi. Kuopiossa oli

alkanut uusi aikakausi. Maanteiltä ja koviilta kaduilta siirryttiin joustaviin ja vaihteleviin maastoihin. Syntyivät pururadat ja kuntolenkit lenkkeilijöiden, kuntoilijöiden ja kilpaurheilijöiden käyttöön:

- Saarijärven purupolku
- Särkiniemen pururata
- Tervaruukin ulkoilumaja ja reitti
- Keilankannan talvinen kansanhihtolatu
- *Puijon valaistu 5 km:n hiihtolatu*
- Puijon kiintorastiverkosto

Viimeistään Puijon valaistun ladun valmistuttua alettiin ymmärtää, että Puijon alue on sijaintinsa vuoksi kuopiolaisille merkittävä ulkoilualue. Sinne kohdistui enenevässä määrin tarpeita hiihto-, kävely-, suunnistus- ja mm. kiintorastiverkoston rakentamiseksi. Toisaalta Puijon matkailupalvelut ja luonnonsuojelualueen säädökset tulivat vastaan. Puijon luonnonsuojelualueen käyttösuunnitelman tarkistus aloitettiin 1974 yhdessä kaupungin liikuntatoimen ja Kuopion Luonnonystäväinyhdistyksen kanssa. Työryhmän puheenjohtajana oli Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen edustajana rehtori Matti Karhunen ja kaupungin liikuntatoimen edustajana urheiluohjaaja Kyösti Miettinen.

Puijon luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset saatiin valtuustotason päätökseen 1983. Siinä liikkuminen ohjataan pääsääntöisesti olemassa oleville ulkoilureiteille. Rakentamishankkeet suunnitellaan ja hyväksytetään maanomistajalla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksella. Uusien urheilu- ja liikuntapaikkojen sijoittuminen luonnonsuojelualueelle edellyttää aina erillisen suunnitelman laatimista ja sen hyväksymistä Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Latuhöylät tulevat

Puijon kisa-alueen uusi rakennus, maalitoimisto, saatiin 1972. Samana talvena Puijon kisojen miesten 15 kilometrillä oli 195 osanottajaa. Silloin alettiin hiihtolatuksen teko moottorikelkan perässä hinattavalla latuhöylällä. Juvalaiset yrittäjät toivat Puijolle nimenomaan tähän kilpailuun upouuden latuhöylän.

Tämä ohuesta teräslevystä valmistettu latuhöylä osoittautui melko köykäiseksi kapistukseksi kohdatessaan Puijon rinteessä jäätyneen kannon. Mutta joka tapauksessa kaupungille oli tullut tästä eteenpäin vastuu niin kilpa- kuin kuntohihtolatuksenkin ylläpitoon. Kolme vuotta myöhemmin 1975 tulivat jo "rinnetampparit" hiihtolatuksenkin tekoon. Ensimmäinen Kuopion rinnehoitokone ostettiin Tukholman esikaupunkialueen jätteen kaatopaikan hiihtokeskuksesta. Nuorten MM-hiihtöjen aikaan 1982 ihailtiin jo hiihtoladuillakin Kässbörer- latukoneen erinomaista jälkeä.

Puijon pikkumäkeen saatiin muovit 1976 – merkittävä parannus kesäharjoittelua varten. Kaksi vuotta myöhemmin 1978 suurmäen käyttöön tuli uusi tuomaritorni.

Yleisö ja hiihtäjät vähenevät

Yleisön vähyys Puijon kisoissa alkoi puhuttaa vuodesta 1973 lähtien. 1976 hiihdettiin 50 kilometriä Puijolla viimeisen kerran. Aloitusta oli ollut 1916. Kansainvälinen

kilpailukalenteri oli tiukentunut eikä ulkomaalaisia enää helpolla saanut Puijolle hiihtämään. Voidaan sanoa, että kansainvälinen kilpailukalenteri vei ulkomaiset osanottajat, varsinkin hiihtäjät. Kotimaiset hiihtäjätkään eivät enää arvostaneet Puijon viisikymppisiä.

Puijon kisojen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja Veikko O. Vuorikari totesi 1977: " Koska kilpailujen järjestäjät joutuvat maksamaan kilpailijoiden matkakustannukset kotimaasta kilpailupaikalle, ei järjestelytoimikunnalla ole tähän varoja." Toisaalta samana vuonna Falunin ja Kokkolan hiihdot kilpailtiin samaan aikaan Puijon kanssa.

1970-luvun kotimaiset huiput Puijolla

- Juha Mieto "Mietaan Jussi", olympiavoittaja 1976 4x10 km viesti, maailmancupin voittaja kaksi kertaa, olympiapronssia 1972, hopeaa 1974, 19 Suomen mestaruutta. Puijolla 15 km:n voittaja 1972, 1973, 1975, 1978, 1985 ja 30 km:n voittaja 1978.
- Marjatta Kajosmaa, olympiahopeaa 1972 5 km:llä ja viestissä, pronssia 10 km:llä. Vielä 1976 olympialaisissa viestihopeaa. MM-hiihdoissa 1970 10 km:n hopea ja viestin pronssi. Puijolla naisten 10 km:n voittaja 1973, 1974 ja 1975.
- Rauno "Rane" Miettinen, neljä kertaa olympialaisissa - 1972 olympiahopeaa. MM-kisoissa 1978, 1982 ja 1984. Holmenkollen-voittaja 1969, 1971, 1972, 1973 ja 1978. Yhdistetyn voitot Puijolla 1968, 1971, 1973, 1975, 1977 ja 1982.
- Helena "Hellu" Takalo, olympiakultaa 1976 5 km, 3 olympiahopeaa 1972 ja 1976, olympiapronssia 1980, kaksi MM-voittoa 1978. Suomen mestari 1971, 1975, 1976, ja 1978 5 kilometrillä ja 1976 sekä 1979 10 km:llä. Puijolla 10 km:n voitot 1976 ja 1978.
- Hilkka Riihivuori, olympiahopeaa viestissä 1972 ja 1976, MM-hopeaa 1980 5 km:llä ja 10 km:llä. MM-kultaa 1978 viestissä ja hopeaa 5 km:llä ja 10 km:llä. MM-pronssia 1982 10 ja 20 km:llä. Puijolla 1977 ja 1982 10 km:n voitot.
- Harri Kirvesniemi, maailmanmestari 15 km:llä 1989, 6 olympiapronssia, joista 5 viestissä ja 15 km:llä 1984. MM-hopeaa viestissä 5 kertaa. Puijolla 15 km:n voitot 1979 ja 1980. 1982 30 km:n voittaja.
- Marja-Liisa Kirvesniemi Suomen kaikkien aikojen menestynein naisurheilija ja kolminkertainen olympiavoittaja 1984; 5, 10 ja 20 km sekä viestin pronssi. MM-kilpailuissa 1978 viestikulta, 1989 10 km:n ja viestin voittaja. 30 SM-kultaa ja 46 SM-mitalia. 1983 maailman Cupin voittaja. Puijolla naisten 10 km:n voittaja 1979, 1980, 1984 ja 5 km:n voittajaa 1985.
- Yksittäisiä Puijon voittoja mm: Arto Koivisto 1974 15 km, Kalevi Laurila 1976 15 km ja 1978 Tapio Räisänen suurmäen voittaja.
- Eero Happonen Puijon pujottelukilpailun toinen 1974 ja voittaja 1975 ja 1977.

Puijon suurmäki ja pujottelurinne v. 1977. Kuva Lauri Pohjakallio.

Juha Mieto 1973 Puijolla. Olympiavoittaja 1976, SM-kultaa 19 kertaa.

Kuva Savon Sanomat kuva-arkisto.

Marja-Liisa Kirvesniemi 1981, os. Hämäläinen. Kolminkertainen olympiavoittaja. 30 SM-kultaa.

Kuva Olli Herranen/Savon Sanomat.

1980-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1980-luku

Moottorit ärjyvät Puijolla

Puijon ensimmäiset MM-motocrosskilpailut järjestettiin vuonna 1982. Sitä edelsivät kaksi kertaa järjestetyt motocrossin SM-kilpailut, joista järjestävä seura Kuopion Moottorikerho sai virtaa kokeilla suuren luokan kesätapahtumaa Kuopiossa. Puijon ensimmäinen MM-motocross 125 cc keräsi yli 10 000 innostunutta katsojaa ja oli siihen aikaan yleisötapahtuma vailla vertaa. Kisat saivat paljon myönteistä julkisuutta varsinkin Keski-Euroopan medioissa, olihan järjestämisvuosi myös Kuopion kaupungin 200-vuotisjuhlavuosi.

Tuolloin 30 vuotta sitten kisajärjestäjät, 400 talkootyöläistä, rakensivat itse ja purkivat radan yhtä kisaa varten. MM-motocrosseja pidettiin Puijolla vuosina 1982–89. Lähinnä luonnonsuojelullisista syistä Moottorikerho lopetti kisojen järjestämisen.

Suuria vetonauloja olivat suomalaiset motocrossin maailmanmestarit Hannu Mikkola ja Pekka Vehkonen. Myös 1980-luvulla motocrossin MM-sarjaa kiertänyt kuopiolainen Tapio Kokkonen kuului kisakalustoon. Ulkomaisia MM-tähtiä Puijolla olivat mm. Belgian Harry Everts ja Erik Geboers sekä Italian Michele Rinaldi – kaikki moninkertaisia motocrossin Grand Prix-voittajia.

Puijon hyppyrimäkien ja tornin juurella on järjestetty aiemminkin ja motocross-ajojen jälkeen mm. autojen kansallisia sprinttikisoja.

Hiihtokisoista

Kaupunki rahoitti 1980-luvulla enemmän kuin koskaan hiihtostadionin rakentamista. Kuopio sai järjestettäväkseen vuoden 1983 nuorten MM-hiihdot, jota varten rakennettiin P 70 metrin mäki ja P 49 mäkeä korjattiin muovituksella. 1986 valmistui P 70 mäkeen muovi/jäälatu ja vuotta myöhemmin 1987 uudet hiihtohissit sekä Puijon että Antikkalan rinteisiin. Uudet P 50 ja P 22 metrin mäet rakennettiin 1989–90. Puijon pienin mäki P 22, nimettiin Seppo Pellin mäeksi legendaarisen mäkivalmentajan mukaan. 1980-vuosikymmenen satsaus Puijon hiihtostadioniin – kaksi hiihtohissia ja 3 hyppyrimäkeä kaikkine mausteineen maksoi yhteensä 18,7 miljoonaa markkaa.

Liikuntalaki tuli voimaan 1980 alusta ja lain asetuksella määriteltiin yhteiskunnan tehtäväksi mm. luoda edellytyksiä ja olosuhteita liikunnan harrastamiselle. Kaupunki tunsu vastuunsa liikuntalain hengen mukaisesti Puijon hiihtostadionin rakentamisessa, mutta valtio ei ainakaan siinä määrin, mitä se oli Salpausselän hiihtostadionin osalta tehnyt.

Puijon kisojen vetovoima kuitenkin heikkeni 1980-luvulle tultaessa. "Kansa on kaikonnut Puijon katsomosta", kirjoitti Jakke Karjalainen Savon Sanomien urheilutoimituksen päällikkö vuonna 1981 kisaselostuksessaan. Oliko hiihtolajien maailmancup -kilpailujen aloittaminen tähän syynä? Vai se ettei olympia- ja MM-tason hiihdoissa oman maakunnan hiihtäjiä ollut nähty vuoden 1976 jälkeen? Kuopion 200-vuotisjuhliin liittyvää Puijo-show'ta iltamäenlaskun yhteydessä 1982 seurasi 15 000 katsojaa. Kaupunki kustansi nämä kekkerit.

Talvella 1983 Kuopio isännöi nuorten MM-hiihtoja. Kuopiolaisia enempää kuin maakunnan muitakaan urheilijoita ei nähty Suomen kisajoukkueessa. Sitä vastoin hiihtoladulla ihailtiin jo tulevan suurhiihtäjän NL:n Vladimir Smirnovin etenemistä Puijon maastossa. Muitakin tulevaisuuden kovia menijöitä esiintyi Puijolla kuten Vladimirin joukkueoveri Aleksey Prokurov, ruotsalaiset Christer Majbäck ja Torgny Mogren, vuonojenmaan Terje Langli ja Vegard Ulvang sekä tyttöjen viiden kilometrin neljäs Marjo Matikainen. Kaikki olivat myöhemmin maailmanmestareita ja olympiavoittajia. Suomen tyttöjoukkue Riikka Salonen, Marjo Matikainen ja Jaana Savolainen otti tyttöjen 3x5 km:n kultaa.

Vuosikymmenen puoliväli

Seuraavan talven 1984 kisojen vetonaulaa, kolminkertaista olympiavoittajaa Marja-Liisa Hämäläistä seurasi katsomossa vain vajaa tuhat silmäparia. 1986 Puijon 70-vuotisjuhlakisoihin edes Suomen parhaat hiihtäjät eivät tulleet. Lauantain 15 km:n kilpaa seurasi vajaa 1000 katsojaa ja sunnuntain mäki kilpailua ehkä 3000. Kisojen kuuluttaja Anssi Kukkonen totesikin allekirjoittaneelle, että kelles me kuulutetaan, kun ei täällä ole yleisöä! No voimmehan kuuluttaa kilpailijoille ja toimitsijoille näin ensi

alkuun - totesin Anssille. Vuosikymmenen lopussa 1989 Puijon kisat ja SM-hiihdot olivat samassa viikonvaihteessa, mutta eri paikkakunnilla. Puijolla ei ollut osanottajia eikä yleisöä. Muutos oli valtava vaikkapa sitten vuoden 1960, jolloin kahtena kisapäivänä myytiin Puijolle 50 000 kisalippua.

Tästä huolimatta PHS oli 1987 Suomen paras hiihtolajien seura. Tämä johtui hyvin pitkälti mäki- ja alppilajien hyvästä kilpailumenestyksestä. Hiihdossa alkoi jyrkkä alamäki, mutta mäkihypyssä Puijon Hiihtoseuran vahva esiinmarssi alkoi 1979. Vuoden 1978 Keski-Euroopan mäkiweekin voittaja Kari "Kaale" Ylianttila muutti työn perässä Kuopioon ja edusti kaudet 1979–83 Puijon Hiihtoseuraa. Kaalella on yhteensä viisi voittoa Puijolta. Mika Kojonkosken SM-hopea Puijon suurmäessä 1979 vain 15-vuotiaana ja Jari Pulkkisen Suomen Mestaruus suurmäessä 1980 tahdittivat puijolaiset kovaan menoon. Jari toisti SM-voittonsa 1984 tällä kertaa normaalimäessä.

Kansallisen tason puijolaisia huippunimiä olivat mm. Pertti Tuhkanen, Pertti J. Savolainen ja Tapio Mikkonen. Keijo Korhonen oli 1982 Oslon MM-kilpailuissa Suomen pronssijoukkueessa, mutta jäi Ylianttilan ja Jari Pulkkisen varjoon. Puijolaiset mäkimiehet alkoivat kiertää maailmaa. Mäkimiehiä oli milloin Jugoslavian Planicassa, Ruotsin Falunissa, Keski-Euroopan mäkiweekilla, Norjan Holmenkollenilla, Ranskan Chamonix´ssa tai Kanadan Thunder Bayssa. PHS aloitti SM-voitot mäkihypyn 4-jäsenisessä joukkuekilpailussa. Voitot tulivat 1988–2005 yksitoista kertaa peräkkäin ja joukkueemitalit 23 kertaa peräkkäin vuodesta 1985.

Mäkikotkia 1980-luvulta Puijolla

Maailman kaikkien aikojen menestynein mäkihyppääjä Matti Nykänen voitti Puijon suurmäen v. 1981 17-vuotiaana nuorukaisena. Samaan ylsi Ari-Pekka "AP" Nikkola 1987 niin ikään 17-vuotiaana. AP otti Puijon voitot vielä peräkkäin 1988, 1989 ja 1990. Ari-Pekalla on meriittilistallaan MM-kulta 1987 nuorten mäessä. Samana vuonna Maailmanmestaruus 1987 joukkuemäessä ja myös 1989 talviolympialaisissa. Miehellä on kahdeksan maailmancupin osakilpailuvoittoa ja maailmancupin kokonaiskilpailun kymmenes sija. Suomen mestaruudet sekä normaalimäessä että suurmäessä yhdessä Salpausselän, Puijon, Ounasvaaran ja Rukan voittojen lisäksi nostavat Nikkolan Puijon mäkimiesten ehdottomaan kunniakaartiin.

Vuosikymmenen loppupuolen puijolainen oli Risto "Rite" Laakkonen. Rite voitti Keski-Euroopan mäkiweekin toisena kuopiolaisena urheilijana. Hän oli K 82 mäen Suomen Mestari 1989 ja varmisti samana vuonna Puijon Hiihtoseuralle kaksoisvoiton kotimäessä.

Valmentajia

Kuopiossa on pitkät perinteet mäkihypyssä. Mäkihypyn valmennustyössä ne ovat vähän lyhyemmät. Kaksi valmentajaa nousee kuitenkin ylitse muiden;

- *Seppo Pelli* siirtyi aktiiviurheilijasta PHS:n ensimmäiseksi valmentajaksi. Samalla hänen toimintansa arvostelutuomarina, talkoomiehenä ja järjestöjohtajana hakee vertaansa. Pelli on ollut valmennustehtävissä 1956 lähtien aina vuoteen 1991. Arvostelutuomaritehtävissä hän on ollut vuodesta 1957 lähtien ja on edelleen. Koko 1980-luvun Puijon huippunimet Mika Kojonkoskesta ja Jari Pulkkisesta Risto

Laakkoseen olivat valmentaja Seppo Pellin taidon näytettä. A-valmentajaseminaarin Pelli suoritti Vuokatin Urheiluopistossa 1973.

- *Mika Kojonkoski* mäkihyppääjänä kiersi maailmancupia 1984–87, parhaimmillaan cupin yhteistulosten viideskymmenes. Hän on toiminut Suomen, Itävallan ja Norjan mäkimaajoukkueiden päävalmentajana, 1990-luvun lopulla Itävallassa ja 2002–2011 Norjassa. Maailmancupin kisojen saanti Puijolle 1990-luvun puolivälissä kuuluu Kojonkosken meriitteihin.

Se, että PHS nousi 1987 Suomen parhaaksi hiihtolajien seuraksi ja suurmenestykseen 1980- ja vielä 2000-luvun alussa, johtui parantuneista olosuhteista Puijolla. Osuutensa on myös tiimityössä, jota Puijon mäellä ja kuntosaleilla olivat tekemässä mm. Juhani Putkonen, Eino Heiskanen, Sakari Räsänen, Seppo Bergström, Pauli Pitkänen, Tapio Pitkänen, Raimo Laitinen ja Kalevi Pasanen.

Puijon kisat v. 1981. Kuva Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Talvella v. 1983 Kuopio isännöi nuorten MM-hiihtoja.

Kuva Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Seppo Pelli aktiiviurheilijasta PHS:n ensimmäiseksi valmentajaksi.

Kuva Seppo Pelli.

Risto Laakkonen 1988 Puijolla. Keski-Euroopan mäkiweekin voittaja 1988-89.

Kuva Savon Sanomat, kuva-arkisto.

1990-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

1990-luku

Maailman perinteikkäimpiin kuuluvassa mäkiakeskuksessa Kuopion Puijolla on tehty tuloksellista työtä mäkihypyn urheilijoiden valmentamisessa kohti kansainvälistä kärkeä. Monta asiaa on Puijolla muuttunut sitten 1950-luvun olosuhteiden. Mäet pyritään rakentamaan aina vaan suuremmiksi. Mutta paljon ovat muuttuneet mäkihypyn säännötkin hyppyvälineistä ja mäkimiesten varusteista puhumattakaan.

Kaupungin omistamien urheilupaikkojen rakentaminen oli 1990-luvulla liikuntatoimen olemassa olon aikana vilkkaampaa kuin koskaan. Osaltaan tämän mahdollistivat liikuntalain voimaantulo ja sen vaikutuksesta 1989 valmistunut kaupungin vapaa-aikapalvelujen kehittämissuunnitelma. Tällä määriteltiin lähivuosien liikuntapaikkahankkeet ja rakentamisvuodet. Vuosikymmenen aikana kaupungin rahoittamista rakentamishankkeista 30 kohdetta kuului Puijon alueelle. Kaupunki oli päättänyt rakentaa Puijon hiihtokeskuksen valmiiksi ottamaan vastaan MM-tason kilpailuja. Tähän tarjoutuikin tilaisuus vuonna 1995 mäkihypyn maailmancupin muodossa.

Suurimpana yksittäisenä kohteena oli K 120 mäki. Mäkiennätys on 135,5 metriä Masahiko Haradalla, Japani. Uusi suurmäki määriteltiin nyt uusien HS-pisteiden mukaisesti. Vanha suurmäki luokiteltiin normaalimäeksi, jossa K-piste on 75–99 metrissä. HS-piste (hill size) tarkoittaa pistettä, johon mäessä voidaan pisimmillään turvallisesti hypätä. Uuden K 120 mäen hinnaksi tuli 16 207 000 markkaa. Hiihtostadionin alue-, sähkö- ja maastotyöt tekivät noin 10 miljoonaa ja alueen ulkoilureitteihin upposi pulska miljoona.

1992 valmistui mm. Kuopio-halli, kaupungin suurin yksittäinen urheiluinvestointi 88,8 miljoonaa markkaa, ja vuonna 1996 oli kuusitoista yksittäistä urheilupaikkahanketta "vetämässä". Kun ottaa nämä huomioon, sai liikuntatoimenjohtaja harrastaa liikkumista teknisen viraston, kaupunkisuunnittelutoimiston ja liikuntatoimiston välillä oikein olan takaa.

1990-luvun kuopiolaisia mäkimiehiä

- *Mika Laitinen "Puijon jousijalka"* voitti olympiakultaa 1992 joukkuemäessä ja 1995 ja 1997 voittamassa joukkuemäen MM-kultaa. Henkilökohtainen MM-pronssin saavutus 1995. Hän sai yhteensä kuusi SM-mitalia 1990–99.
- *Kimmo Savolainen* kilpaili maailmancup-tasolla 1994–98, jolloin oli kahdeksan kertaa osakilpailuissa 10 parhaan joukossa. Hän otti maailmancupin normaalimäen voiton Puijolla 1996.
- *Ville Kantee* voitti nuorten maailmanmestaruuden 1996. Mäkihypyn maailmancupissa parhaimmillaan kaudella 1999–2000 - kuudes. Hän saavutti kaksi osakilpailuvoittoa Puijon maailmancupissa vuosina 1999 ja 2000. Lahden MM-kisoissa 2001 oli saavutuksena kaksi joukkuehopeaa. Hän saalisti Suomen mestaruuskilpailuissa Puijolla vuonna 2000 suurmäen pronssia ja 2001 normaalimäen hopeaa.

- *Janne Väätäinen* kilpaili maailmancup-tasolla kausilla 1992–2000. Sijoittui maailmancupissa kolmasti 10 parhaan joukkoon ja mm. Puijon normaalimäessä oli kolmas. Saavutuksena oli talviolympialaisten joukkuemäen viides sija vuonna 1994.
- *Janne Leskisen* aktiivikilpailujakso sijoittui kausille 1990–98 pujottelun, suurpujottelun ja syöksylaskun kilpailuihin. Paras sijoitus oli alppilajien MM-kilpailuissa 1996 suurpujottelun neljäs. Hän saavutti Suomen mestaruuksia alppilajeissa kaikkiaan kuusitoista.

Maailmancupin mäkilpailut vuodesta 1995 lähtien on tuonut Puijolle maailman parhaat mäkijoukkueet. Puijolla on nähty olympiavoittajista mm. suomalaiset Matti Nykänen, Toni Nieminen, Jari Puikkonen, Jani Soininen, Itävallan Ernst Vettori. Moninkertaisia maailmanmestareita ovat olleet mm. Saksan Dieter Thoma, Itävallan Andreas Felder, Norjan Espen Bredesen, Slovakian Primoz Peterka ja Itävallan Andreas Goldberger.

Mäkituomareita jo vuodesta 1927

Mäkilpailussa on aina tarvittu arvostelutuomareita. Kuopion ensimmäinen arvostelutuomarikurssi pidettiin jo vuonna 1927 ja siitä lähtien aina tarpeen mukaan. Vuodesta 1957 lähtien kuopiolaiset mäkituomarit ovat järjestäytyneet omaksi arvostelutuomarikerhoksi, joka liitettiin jo samana vuonna PHS:n erilliseksi jaostoksi.

Kuopion ensimmäinen kansainvälinen mäkituomari oli Puijon Hiihtäjiä 15 vuotta johtanut ja 1945 kunniapuheenjohtajaksi kutsuttu Veikko Nylund. Hän sai Fis-lisenssin vuonna 1947. Nylundin jälkeen Fis-tuomareiksi ovat ylenneet mm. Lauri Pietikäinen 1952, Osmo Tolvanen 1957, Martti Boman 1958, Seppo Pelli 1963, Hannu Tuhkanen 1976, Erkki Korhonen 1976 Väinö E. Rissanen 1978, Jorma Tuomainen 1988, Ari Reinikainen ja Juha Huopainen 1998.

Pisimmän päivätyön mäkituomarijaostossa on tähän mennessä tehnyt Seppo Pelli, joka kävi tuomarikurssin vuonna 1957 ja on siitä lähtien ollut näkyvästi tuomari tehtävissä Puijolla yli 50 vuotta. Raimo Tamminen tuli mukaan 1970 ja hänelle on kertynyt jo työvuosia mäkituomarijaostossa jo 42 vuotta ja pitkä liuta vuosia PHS:n johtokunnassa. Muita pitkäaikaisia tuomarijaoston miehiä ovat olleet Martti Boman ja Hannu Tuhkanen. Hannu Tuhkanen on ollut samalla PHS:n johtokunnassa 18 vuotta ja parikymmentä vuotta mäki jaoston puheenjohtajana ja sihteerinä. Pitkän päivätyön mäki jaoston ja tai mäkituomari jaoston tehtävissä ovat tehneet 1930-luvun kärkipään mäkimies Pentti Soininen, Toimi Reinikainen ja Lauri Toivanen – hänkin entinen mäki hyppääjä. Unohtaa ei sovi tuomari tehtävissä Puijolla vaikuttaneita Pauli Pietikäistä ja Olavi Kurosta 1950-luvun parhaita mäkimiehiä, Juhani Putkosta 1960-luvun mäkimiestä ja Ari-Pekka Nikkolan valmentajaa eikä Pirkko Laitista - mäkituomari jo vuodesta 1990.

Puijon uusi suurmäki K 120 otettiin käyttöön tammikuussa 1998.

Kuva Tere Tolvanen.

Ari-Pekka Nikkola 1994 Puijolla. Kaksi mäkihypyn olympiavoittoa joukkuemäessä.

Kuva Tapio Hartikainen/Savon Sanomat.

Vasemmalta Mika Laitinen, Risto Laakkonen ja Ari-Pekka Nikkola joukkuemäen MM-mitalistit.

Kuva Juha Poutanen/Savon Sanomat.

2000-luku

HIIHDON, YHDISTETYN JA MÄENLASKUN HISTORIAA KUOPIOSSA

2000-luku

Puijon polkuverkoston täydennysrakentamista ja golf-alueen kunnostusta lukuun ottamatta Puijon urheilualuetta ei ollut tarvetta 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä rakentaa. Puijon urheilualan rakentamisen historiassa on mentävä aina 1920-luvulle, ennen kuin löytyy vastaavaa. Puijon mäkihypyn historiassa vuosikymmen oli kuitenkin loistelas.

Vuosikymmenen mäkimiehiä Puijolta

- *Matti Hautamäki "lentävä oululainen"* on suomalaisen mäkihypyn huippunimiä. Hän on eniten 2000-luvulla olympiamitaleita voittanut suomalaisurheilija.

Parhaimmillaan Hautamäki oli vuoden 2006 talviolympialaisissa normaalimäen hopealla ja sen lisäksi joukkuemäen hopealla. Edellisissä kisoissa vuonna 2002 saavutuksena oli suurmäen pronssi.

Lajin MM-hiihdoissa Masalla on henkilökohtaisena saavutuksena suurmäen hopea 2003 ja joukkuemäen kultamitali. MM-mäessä tuli joukkuekilpailun hopeat vuosina 2001 ja 2005. Henkilökohtainen olympia- tai MM-kulta jäivät mieheltä puuttumaan, mutta muita mitaleita tuli peräti 12 kertaa.

Lentomäen hopeat tulivat Planicassa 2004, Kulmissa 2006 ja Oberstdorfissa 2008. Suomen mäkiennätys hänellä oli hallussaan – 235,5 metriä ja maailmanennätys 231 metriä vuosina 2003–05.

Maailmancupin kokonaiskilpailussa Hautamäki oli kahdesti kolmas vuosina 2002 ja 2005 ja yhteensä 16 osakilpailuvoittoa. Cupin voitot Puijolla tulivat 2000 ja 2005. Samana vuonna voitot myös mäkihypyn ykköspaikoilla Salpausselällä ja Holmenkollenilla. Podiumille mies nousi peräti 36 kertaa.

- *Jussi Hautamäki* osallistui 161 kertaa maailmancupin kilpailuihin – parhaimmillaan Sapporossa kolmas vuonna 2001. Mäkihypyn MM-kilpailuissa Jussi oli 2005 normaalimäen 15.
- *Arttu Lappi* voitti nuorten maailmanmestaruuden vuonna 2003 ja oli myös Suomen joukkueen kultahyppääjä K 90 nuorten joukkuemäessä 2002. Arttu oli maailmancupissa kymmenen kertaa 10 parhaan joukossa. Cupin osakilpailuvoitto tuli Kuusamossa vuonna 2006. Normaalimäen Suomen mestaruus tuli vuonna 2006 ja SM-hopeaa Puijolla 2003. Joukkuemäen Suomen mestaruudet PHS:n riveissä tulivat 2006 ja 2008.
- *Janne Happonen* ura alkoi nuorten MM-joukkuekultamitalilla 2001. Henkilökohtainen nuorten MM- kulta tuli vuotta myöhemmin 2002. Torinon olympialaisissa 2006 oli sijoituksena joukkuekilpailun hopea. Lentomäen MM-kilpailuissa henkilökohtaisessa kilpailussa 2006, 2008 ja 2010 kolmas.

Joukkuemäen hopeaa tuli vuonna 2008 ja pronssia 2010. Mäkihypyn Suomen ennätys 240 metriä on Janne Haposella.

Puijolla on hypätty maailmancupia vuodesta 1995 lähtien. Tämän jälkeen Puijo on ollut joka talvi maailmancupin näyttämönä lukuun ottamatta kausia 2001–2002 ja 2011–2012.

Vuoden 2001 jälkeen Puijolla ovat vierailleet useampaan kertaan mm:

- *Janne Ahonen "Kuningaskotka"*, joka on kaksinkertainen mäkihypyn maailmanmestari, moninkertainen MM-hopea ja pronssimitalisti lentomäessä, normaalimäessä ja suurmäessä. Hän on Keski-Euroopan mäkiiviikon voittaja 1999, 2003, 2005, 2006 ja 2008. Puijon maailmancup-voitto tuli vihdoinkin 2008. Uralla on yhteensä 36 maailmancupin osakilpailuvoittoa ja 22 SM-kultaa.
- *Adam Malysz*, yksi kaikkien aikojen mäkihyppääjistä, ja 2000-luvun maailman paras mäkihyppääjä. Omistaa viisi mitalia MM-hiihdoista; 1 kulta, 2 hopeaa ja 2 pronssia. Hän on lentomäen maailmanmestari ja voitti neljä maailmancupin kokonaiskilpailua.
- *Martin Schmitt* voitti olympiakultaa 2002 joukkuemäessä, MM-kilpailuissa neljä kultaa ja kolme hopeaa. Voitti maailmancupin kokonaiskilpailun vuosina 1996 ja 1997.
- Jakub Janda, Tsekki; Sven Hanavald, Saksa; Simon Amman, Sveitsi; Andreas Bardal, Norja ja Itävallan Andreas Widhölst, Thomas Morgenstern, Wolfgang Loitzl ja Gregor Schlierenzauer ja monet muut ovat osaltaan tuoneet Puijon mäki katsomoon yleisön kaipaamaa viihdettä, jännitystä ja iloa.

Puijon hiihtostadion talvella 2011.

Kuva Seppo Pelli.

Matti Hautamäki v. 2006. Nelinkertainen olympiamitalisti. 16 maailmancupin voittoa.

Kuva Tuire Punkki/Savon Sanomat.

Puijon hiihtostadion kesällä 2012.

Kuva Seppo Pelli.

Janne Happonen 2003 Puijolla. Nuorten MM v. 2002. Mäkihypyn Suomen ennätys 240 metriä.

Kuva Paula Pohjamo/Savon Sanomat.